

Deze folder is een initiatief van
patiëntenbeweging Levenmetkanker



In samenwerking met Longkanker Nederland



Aan de ontwikkeling werkten mee:

Mario van Mierlo,
VNO-NCW en MKB-Nederland
Wouter van Ginkel,
Werkgeversforum Kroon op het Werk
Tomas Rejda,
bedrijfsartsconsulent - NVAB
Helen van Dijk, *oncologieverpleegkundige - V&VN*

Met dank aan subsidie van Stichting Instituut Gak



Levenmetkanker, september 2015
Ontwikkeling: Tamara Raaijmakers
Redactie: Jolanda Hamers



Jaarlijks circa 12.000 mensen

Veelal laat ontdekt: kans op genezing is 15%

Geringe kans op werkhervatting

Grote kans op arbeidsongeschiktheid

Voorwaarden: begeleiding op maat

In gesprek blijven

Doorlopende aandacht voor het werk

LONGKANKER EN WERK

informatie voor werkgevers

Deze folder biedt u als werkgever informatie over de gevolgen van longkanker voor het werk. Het uitgangspunt is dat uw medewerker u over de ziekte heeft verteld. Wettelijk gezien hoeft dat niet. In de praktijk blijkt dat openheid en in gesprek zijn bijdragen aan het kunnen blijven werken met kanker.

Bij deze folder hoort de brochure 'Kanker en werk, informatie voor werkgevers'.
Deze brochure is te downloaden van: www.kankerenwerk.nl.

De adviezen, tips en suggesties in deze folder zijn afkomstig van werkgevers en werknemers, die ervaring hebben met kanker en werk.

Ook is dankbaar gebruik gemaakt van de expertise van in kanker en werk gespecialiseerde bureaus, bedrijfsartsen, bedrijfsverpleegkundigen, medisch specialisten, oncologieverpleegkundigen en wetenschappelijk onderzoekers.

We streven er naar dat naast werkgevers ook werknemers met longkanker kennisnemen van deze folder. En de folder aan hun werkgever of direct leidinggevende overhandigen.

Er zijn ook werkgeversfolders over andere specifieke kankersoorten en werk. Zie hiervoor de website www.kankerenwerk.nl.

De diagnose longkanker, wat kan ik als werkgever doen?

De diagnose longkanker is ingrijpend. Het confronteert uw medewerker, uzelf en directe collega's met een levensbedreigende ziekte: de kans op genezing is gering. En als er zicht op herstel is, is de behandeling intensief. Iedereen reageert daar anders op. Ook speelt werk in ieders leven een andere rol. En de kijk op werk kan veranderen door de ervaring met kanker. Dit maakt dat de afstemming over het werk met uw medewerker **maatwerk** is. Deze folder gaat in op de effecten van de behandeling van longkanker voor het werk.

ADVIES Het is van belang om samen met uw medewerker te bekijken hoe het ziekteproces verloopt en hoe werk daarin een plaats krijgt. Met als advies: als werken mogelijk is, stimuleer dat uw medewerker aan het werk blijft.

DOEN Doe kennis op over longkanker. U hoeft geen medicus te zijn om uw medewerker goed te begeleiden. Het kan wel handig zijn om enig

Weer aan het werk

ADVIES Als het kan, uw medewerker stimuleren zo snel mogelijk aan het werk te gaan. Wel in wederzijds overleg en met een gefaseerde opbouw van het aantal uren.

DOEN Bekijk samen met uw medewerker of er aanpassingen in het werk, de werktijden of de werkomgeving nodig zijn. En welke ideeën de medewerker daarover heeft.

NIET DOEN Uw medewerker pushen weer aan het werk te gaan. Dat werkt vaak averechts. Denk ook niet dat na de behandeling geen extra aandacht voor uw medewerker meer nodig is. Houd rekening met eventuele fysieke

inzicht te hebben in de gevolgen van de behandeling van longkanker en de mogelijke gevolgen voor het werk. Kijk ook eens op www.longkankernederland.nl

NIET DOEN Ervan uitgaan dat uw medewerker geen contact met het werk wil, en niet wil of kan werken tijdens de behandeling. Iedereen reageert anders op de behandeling en de gevolgen. Blijf contact houden en vraag aan uw medewerker hoe het gaat. En bespreek op welke manier het werk een plaats krijgt tijdens de behandeling.

TIP Om de gevolgen van de behandeling te vertalen naar het werk, kunt u de bedrijfsarts gericht informatie laten inwinnen bij de behandelend arts of (oncologie)verpleegkundige. Dit kan alleen met toestemming van uw medewerker. Bespreek ook met uw medewerker wie de collega's informeert en op welke wijze.

beperkingen als gevolg van de behandeling, zoals kortademigheid, benauwdheid, vermoeidheid, concentratie- en geheugenproblemen, en een mogelijke terugslag fysiek en of psychisch. Ook kan er onzekerheid zijn over de terugkeer van de kanker of mogelijke uitzaaiingen.

TIP Stimuleer dat uw medewerker lichamelijk actief is en werkt aan de eigen belastbaarheid. Dit kan via (werkgerichte) revalidatieprogramma's, sporten of bewegen (onder begeleiding). Steeds vaker kan dit ook tijdens de behandeling. Kijk wat u als werkgever hierin voor uw werknemer kunt organiseren.

De behandeling en mogelijke gevolgen voor het werk

Afhankelijk van de kenmerken van de tumor bestaat de behandeling uit een operatie, mogelijk in combinatie met bestraling, chemotherapie en immunotherapie. Of alleen bestraling, chemotherapie en immunotherapie. In veel gevallen is de longkanker zo ver gevorderd dat genezing niet meer mogelijk is. Er vindt dan een zogenaamde palliatieve behandeling plaats, die bestaat uit bestraling, chemotherapie en of immunotherapie gericht op het remmen van de tumorgroei, vermindering van pijn en andere klachten. Nieuwe behandel mogelijkheden stellen een werknemer in de toekomst mogelijk in staat het werk te hervatten.

| Behandeling | Gevolgen | Lange termijn gevolgen | Rekening mee houden in het werk |
|--|---|---|---|
| Operatie Verwijdering van deel van long of long in het geheel. Verwijdering van omringend weefsel. | Verminderde longinhoud. Verminderde conditie. Verminderd uithoudingsvermogen. Kortademigheid, benauwdheid. | Verminderde longinhoud. Verminderde conditie. Verminderd uithoudingsvermogen. Kortademigheid, benauwdheid. | Voorkom fysiek zwaar werk (tillen, duwen), werk waarvoor conditie vereist is. |
| Bestraling (radiotherapie) | Slikproblemen doordat slokdarm vaak in bestralingsgebied ligt. | Vermoeidheid. | Bekijk of er aanpassingen in het werk en of werktijden nodig zijn. |
| Chemotherapie | Misselijkheid, braken, wondjes in de mond, gewichtsverlies, vermoeidheid, haaruitval, verhoogd risico op infecties. | Psychische klachten, vermoeidheid, concentratie- en geheugenproblemen. Schade aan organen (huid, hart, longen, gehoor) en het zenuwstelsel, onvruchtbaarheid. | Als uw medewerker aangeeft te kunnen werken tijdens de behandeling, bekijk welke aanpassingen in het werk nodig zijn, zoals minder fysiek zwaar werk, afgebakende taken zonder tijdsdruk. Bekijk ook mogelijkheden om meer flexibel of thuis te werken. |
| Immunotherapie | Misselijkheid, uitslag, diarree, eventueel problemen met afweersysteem. | Niet voor iedereen gelijk. | Bekijk in overleg met de medewerker de mogelijkheden om flexibel of thuis te werken. |

Als er geen zicht op genezing of herstel is

Als er geen zicht op genezing is, is het goed om met uw medewerker te bespreken of het werk een rol krijgt in deze fase en zo ja, op welke manier. Deze zogenaamde palliatieve fase waarin geen zicht op genezing is, heeft geen vaste lengte en kan soms langere tijd duren. Het is mogelijk dat met aanpassingen in het werk en begeleiding op maat uw medewerker kan en ook wil werken. Bespreek

ook met uw medewerker wie de collega's informeert en op welke wijze. Het bericht dat genezing uitblijft, kan grote impact hebben binnen de organisatie. Dit geldt ook voor de externe contacten van uw medewerker. In deze fase is er ook de mogelijkheid om vervroegd een IVA-uitkering aan te vragen bij het UWV. Bespreek met uw medewerker de (financiële) gevolgen van de aanvraag van deze uitkering.